

Kanada Magyar Ujság
 Kanada és az angol birodalom legújabb és leghíresebb magyar lapja.
 Megjelenik: szombaton
 Előfizetési ára: \$3.00
 Kiszámlázott ár: \$3.60
 Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
 Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Kanada Magyar Ujság

Canadian Hungarian News
 Canadian Magyar Ujság is the leading Hungarian newspaper with the largest circulation in the British Empire.
 Issued every Saturday
 Subscription Price
 In Canada \$3.00
 In foreign countries \$3.60
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
 Winnipeg Man.

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

VOL. VII. EVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA. 1930. JANUÁR 4. SZOMBAT

NO. 1. SZAM

HUNGARY'S MORTAL STRUGGLE AGAINST THE PEACE TREATY OF TRIANON

(CONTINUED)

It is fairly evident, that according to the above principles, the right of the confessional and ethnic minorities, which during the former Hungarian rule enjoyed unrestricted autonomy, were theoretically warranted in the succession States both, by the laws and resolutions of the National Convention as well as by binding obligations contained in the international treaties.

But it was not long before the complete deception arrived. The Roumanian people as well as the government — evidently prompted by an unprecedented feeling of base vindictiveness and the desire of forcible Roumanization — were intent, from the very beginning, upon a thorough abolition of the Hungarian schools and of the Magyar language in public teaching.

The methods employed by the new rulers of Transylvania in their administration of schools were officially reported upon by the American Committee which in the spring of 1927 investigated the situation in those parts and in which it was stated that: "The pressure applied by the authorities, the withdrawal of the right of publicity, the stipulation of using the Roumanian language in the schools, the restriction of their autonomy, the manifold vexations, the establishment of the plan of instruction, the appointing of teachers, the hostile way of controlling the schools, the system of examinations: all are calculated to the purpose of abolishing the schools belonging to the minorities. The laws concerning public instruction passed in 1925, are nothing but extremely narrow-minded instruments of the national chauvinism aiming at a suppression of the national minorities."

The clearest proof of the above statement is the former Roumanian Minister of Education Anghelescu, and which established several so-called "Cultural Zones". This decree declared the regions populated by Hungarians to be separate "cultural districts", where the Roumanian teachers, picked and trained especially to this purpose, had to carry on a more intensive activity both within and outside the schools. This "cultural district" happens to be one of the highest standard of civilization throughout Greater Roumania and it is therefore obvious that the intensive activity of the Roumanian teachers had nothing at all to do with the improvement of public instruction but that the Roumanians wanted — just the contrary — to undermine the superior standard of civilization of the Magyar race which in these districts forms a majority of from 80 to 90 per cent.

The Slavization of public instruction in the Northern parts of historic Hungary is due to Anthony Stefanek, former state-commissioner in charge of public education in Czechoslovakia. He proclaimed openly that: "His principle was denationalizing and Slavizing." "The schools in Slovakia must all become thoroughly Slovak," said he. "The interest of our State requires that the schools in Slovakia should be nothing but Slovak."

KANADA ÁLLANDÓAN TÖRLESZTI ADÓSÁGAIT

Karácsony másodnapján igen érdekes előadást tartott Dunning birodalmi pénzügyminiszter Kanada pénzügyi viszonyairól és többek között kijelentette, hogy február elsején újabb huszmillió dollárt fizet ki az államkincstár a hitelezőknek, ami ismét egy nagyobb kötelezettségtől fogja függetleníteni az országot. Kanada ugyanis — bár azelőtt is voltak adóságai — a háború folyamán nagy kölcsönöket vett fel, úgyhogy rövid idő alatt azon vették magukat észre az illetékesek, hogy a földnek ez az egyik legkevesebbé kihasználtságát és legzavartabb állapotát több mint kétbillió dollárral tartozik hitelezőinek.

Természetesen a háború óta

már sokkal nagyobb takarékos-sággal kezelik az államháztartást és ennek köszönhető, hogy az adósság törlesztését is megkezdhetik. Mindazonáltal azonban a befolyó állami jövedelmeknek mintegy 27 százaléka még hosszú évtizedekig az adósságok kamatainak fedezésére kell fordítani, ami kétségkívül kedvezőtlen befolyással van az egész ország fejlődésére Dunning pénzügyminiszter azonban még előjénél is jobban ügyeskedik szemelőtt tartani az adófizetők érdekeit és bár adóleszállításáról a fenti körülmények figyelemvételével egyelőre nem lehet szó, már az is megnyugtató tudat, hogy nem kell félni az adók emelésétől.

LÖVÖLDÖZÉS A BRAZILIAI KÉPVISELŐHÁZBAN

A horvátok vezérének, Radicsnak a szerb képviselőházban való meggyilkolása óta nem történt olyan véres verekezés egyik ország törvényhozó palatájában sem, mint Rio de Janeiro parlamentjében karácsony másodnapján. Az ünnepekre való tekintettel ugyanis a képviselők közül csak kevesen jelentek meg és a véletlen ugyancsak magával, hogy a legadályozottabb ellenfelek körülbéricsköltek egymással szembe egy parázs vita alkalmával a képviselőház folyosóján.

A derék honatyák brazíliai

virtus szerint először sétabotjainkat törtek el egymás hátán, majd amikor ez sem hűtötte le a kedélyeket, előkerültek a revolverek is és egy képviselő holtan, többen pedig súlyos sebekkel borítva maradtak a vita színhelyén. A jó példán felbuzdulva az egyik naplaj nőszerkesztője is látogatást tett a rivális újságtulajdonosánál és rövid szóváltás után egyetlen revolvergolyóval kioltotta ellenfele életét. Mindez pedig az Úr 1929-ik esztendőjében történt, a szeretett ünnepeken másnapján — Brazília fővárosában.

SZÖRNYŰSÉGEK KANDAHARBAN

Afganisztánból jelenti a Daily Mail: Kandahar városát pusztította el a legjobban a polgárháború. Ebben a városban tartották magukat a legerősebben Haibullah csapatai. A durán harcok súlyos uccal küzdelmek után levertek Habibullah embereit és rengeteg foglyot ejtettek.

Az elfogott katonákat kisebb csoportokban egymáshoz kötötték s azután halomra lökték őket. A tiszték, akik az ujoncokat célbalőni tanították, Habibullah elfogott katonáit használták fel céltáblaként. A szerencsétlen katonáknak futniuk kellett s az ujoncok feladata az volt, hogy a futó emberek fejét eltalálják. Halomszámra gyilkolták az ellenszegülő polgáro-

kat is, úgyhogy a város utcáin végül minden forgalom megakadt az összetorló holttestek miatt.

A holttestek tömegét nem te mették el. A hullák nagy részét elpusztították a keselyűk és kóbor kutyák, azonban még mindig 1500-ra tehető azoknak az omló holttesteknek a száma, amelyek a nyílt árkokban hevernek. A katonai hatóságok rendelkezésre petroleummal öntötték le a holttesteket, hogy szaguk ne fertőzze meg a levegőt, ez azonban nem használ. Ha néhány napon belül nem áll be a rendkívül hideg időjárás, elkerülhetetlen a pestisjárvány kitörése.

Baltával ölt meg egy medvét

Ontario Englehart állomásától néhány mérföldre valóságos élet-halálharcot vívott az egyik telepese egy hatalmas fekete medvével. Manness Mihály kisfiával éppen vadászatról hazatérőben, amidőn a házuk mellé sűrű erdőszélen valami zajra lettek figyelmesek. Eljelle azt hitték, hogy talán görény kerül majd puszkavégre, azonban néhány pillanat múlva egy hatalmas fekete medve bukkan elő a sűrüből és úgy látszik éhes lehetett, mert egyenesen feléjük tartott.

Manness meghuzta a puskaravaszt, azonban a tőtés nem sült el és a medve már csak egy néhány lépésre volt. A bátor telepese azonban nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem kikapta kisfia kezéből a baltát és birkorra kelt a nagy vadállattal. Több hatalmas csapást kellett azonban a medve kemény koponyájára mérnie, hogy teljesen ártalmatlanná tegye, de végül is sikerült a hivatlan látogatót földre terítenie.

WATSON KIRKCONNELL
 a Manitoba Egyetem jeles angol tanára, kinek gyönyörű műfordításait a kizárólagos joggal közli előzőnk a Kanada Magyar Ujság.

Megfagyott egy öreg farmer

Saskatchewan Watson telepén a hideg egy újabb áldozatot követelt Sergeant öreg angol farmer személyében, aki a várostól 16 mérföldre lakó lányát látogatta meg karácsonykor. Hazafelé mentében ugyálszik elláradt és egy telefonpóznának támaszkodott. A kimerült öreg embert valószínűleg elfogta az álom és ahelyett, hogy a legközelebbi farmházban menedéket keresett volna, megfagyott az éjszaka folyamán.

Celgarból is hasonló szomorú esetről tesznek jelentést a lapok. Ott is a több napi járásra levő Connorba indult egy 65 esztendő angol, hogy testvérét karácsonyra meglepje. Előfordult azonban az uton az öreg ember sohasem érte el célját és megfagyott. Ruhájában egy levelet találtak, amelyet öccséhez intézett, arra az esetre, ha nem láthatná már többé viszont az életben.

NAGY A MUNKANÉLKÜLISÉG EGÉSZ KANADÁBAN

Míg a rossz termés folytán megapadt vásárlóközönségre való tekintettel a keleti gyárak is csupán teljesítőképességüknek mintegy felét dobták piacra és ennek folytán természetesen kevesebb munkásnak adnak kenyeret — addig Nyugaton sem rózsásabb a helyzet. Hivatalos adatok szerint a nagyobb városokban százezrekre vannak a munkanélküliek és egy a tartományi kormányok, valamint a városok vezetőségének nem kis fejtörést okoz, hogy miképpen tudnának ezeknek a szerencsétlen körülmények közé jutott embereknek valami keresetet juttatni.

KARÁCSONY BETLEHEMBEN

A palesztinai Betlehembe december 25-én óriási tömeg özönlött össze. A legdrágább autóktól kezdve a számarvonta talicskáig mindentelje és fajta járművekkel volt tele a Jeruzsálemről Betlehembe vezető út és fél-mérföldnyi, hatalmas széles út. A Jézus születésének hagyomány szerinti helyére épült óriási templomban tartott éjjeli misére messze világrészekből többen zarándokoltak el, mint bármikor.

A K. M. SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJÁVÁ VÁLASZTotta A KANADAI MAGYAR UJSAGOT

A Kanadai Magyar Szövetség újjászervezett Központi Intézőbizottsága 1929 december 28-án Winnipegen megtartott gyűlésén egyhangúlag elhatározta, hogy a legnagyobb kanadai magyar sajtóorgánumot, a Kanadai Magyar Ujságot hivatalos lapjává választja. Lapunk tehát ezután is teljes terjedelemben fogja közzélni a Szövetség hivatalos közleményeit, még pedig a hetedik oldalon nyitandó állandó rovatban. A Kanadai Magyar Ujság azonban még ennél is tovább megy és ezután a Szövetség közérdekű levelezéseinek is teret ad a lap hasábjain, főleg miután a Szövetség Intézőbizottsága szintén egyhangúlag határozott abban az értelemben, hogy a Szövetség a jövőben minden rendelkezésére álló eszközzel és minden megragadható alkalommal teljes mértékben fogja támogatni a Kanadai Magyar Ujságot.

Mondanunk sem kell, hogy a fent vázolt megállapodást igen nagy fontosságúnak tartjuk a vallásos és hazafias gondolkodású kanadai magyarság egy táborban való megszervezése szempontjából és a Kanadai Magyar Ujság mint eddig, úgy ezután is szíves-lélekkel támogatja a Szövetség építő munkáját, miután meg van arról győződve, hogy a nagy magyar ügy érdekében még nagyon sok a tenni való és az értékes erő összefogása esetén sokkal hamarabb és sokkal nagyobb erkölcsi eredményekre lehet számítani, aminek végeredményben csakis az őszmagyarság fogja hasznát látni.

Ugyanakkor tervbevette a Központi Intézőbizottság, hogy a Szövetség évi közgyűlését valószínűleg március 14—16-ra hívja össze és a konvenció színhelyül központi fekvése miatt Winnipeg mellett döntött.

LEGUJABB HIREK

SCHEFBECK J. ISTVAN WINNIPEGI MAGYAR KONZUL négy évi megszakítás nélküli amerikai és kanadai szolgálat után január 2-án négy havi szabadságra indult, melyet Magyarországon fog eltölteni és május elején tér ismét vissza Winnipegre. Távolléte alatt a konzulátusi hivatal Szent-Iványi Domonkos alkonzul fogja mint helyettes vezetni.

EGYMILLIÓ ÉVNEL IDŐSEBB EMBERI KOPONYÁT talált egy Pienavú kínai geológus Dr. Black, volt torontói orvos segítségével a Peking körüli régiségutáni ásások alkalmával. A tudósok egyértelműen megállapították, hogy a lelet legalább egymillió esztendővel ezelőtt került föld mélyébe. Az embertani szempontból is óriási fontosságú lelet talán a legerősebb érv a Darwin-féle elmélettel szemben, amely az ember eredetét a majmokra szeretné visszavezetni.

A HAMILTONI AUTOMOBILSZERENCSETLENSÉG következtében egy fiatal lány meghalt, kilencen pedig súlyosan megsebesültek. A sikos hóban nem fogott egy nehéz teherautó fékje és egy éles fordulóban nekiment egy megtelt autóbussznak, annak teljesen kiszakította oldalát és valóságos keresztlégzőt a hatalmas járművön, a kerekek alá szórva az utasokat.

VASÁRNAP UTNAKINDULTAK SZIBERIA FELE az Eielson és Borland pilóták felkutatására kiküldött repülőgépek Alaska Fairbanks kikötőjéből. A november 9-ike óta elveszett két repülőőr semmi sem tudnak az illetékesek, sőt a Nanuk nevű befagyott orosz prémszállítóhajó sorsáért is aggodnának, miután már napok óta nem adott le szikrátvirág-jelentést. Eielson és Borland eredetileg a Nanuk legénységének megmentésére indultak, de viharba kerültek és talán örökre odavesztek.

CRERAR LESZ A BIRODALMI VASUTOGYI MINISZTER, amint azt az ottawai jelentések sejtetik. Ezáltal a pénzügyminiszteri tárcát átvevő Dunning mellett ismét egy nyugati politikus kerül a kormányba, még pedig a progresszív párt képviselőjében.

EZREKRE MENŐ KAROKAT OKOZNAK A NYULAK ONTARIO gyümölcsstermő területein. A nagy hó következtében ugyanis nem tudnak a fakéreghez hozzáférni és viszont könnyen elérik a gyümölcsfák rügyeit és különösen Grimsby környékén okoztak felbecsülhetetlen károkat.

LARSEN NORVÉG SARKKUTATÓ repülő, ki a szerencsétlen kimenteli Noble expedíció alkalmával élete kockázatával mentette ki a szorongatott helyzetbe került olaszokat — legújabbban egy újabb földterület fedezett fel a Déli Sarkvidék Afrikához legközelebb eső területén, melyet azonnal le is foglalt Norvégia nevében.

EMLÉKEDŐBEN VANNAK A BUZAÁRAK az argentinai hivatalos termésbecslések alapján, amennyiben a legújabb hivatalos jelentések értelmében csupán 145 millió bushelre tehető az idei termés. Tekintettel Argentína 88 millió bushel saját buzaszükségletére, ezerszer kevés argentinai buza kerül kivitelre, ami teljesen megzsilárdítja a kanadai pool helyzetét.

NEGYVENMILLIÓ DOLLÁRT KÖLT FRANCIAORSZÁG a német határ közelében épített erődök újjáépítésére, hogy a Rajnavidéknek júniusban bevégezhető kiürítése után ne kelljen állandó rettegésben lennie. A hágai megegyezés értelmében ugyanis legkésőbb akkorra el kell az utolsó francia katonának is hagynia Németország területét, a franciák azonban ezt attól teszik függővé, hogy addig is pontosan megkapják-e a német hadisarcot.

TIZEZER AMERIKAI FINÁNC fog ezután vigyázni a kanadai határra, nehogy szeszessait csempészhesenek át az Egyesült Államok területére. Hoover elnöknek új napján nyújtották át a határon felállítandó új italhadsereg megszervezéséről szóló javaslatot, melynek jóváhagyása esetén Kanada washingtoni nagykövetségét is belevonják a tárgyalásokba. Ha a terv valóra válik, akkor megszűnik az eddig fegyveresek nélkül is biztos háromezer mérföldes határ, ahol ezután gépfegyverrel felszerelt járőrök fognak portyázni.

NEGY MUNKÁST ELTEMETETT a beszakadt istállópadlás a Quebec tartománybeli St. Julie de Vécheres melletti farmon. Pepin gazda három fiával 800 zsák zabot hordott el a szénapadlásra, majd pedig mikor a nagy teher alatt meghajolt a mennyezet, alá akarták támasztani, de a közben leszakadó zabtömeg haláira zuzta őket.